

vulkancic.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Назив оригинала:
ROOFTOPPERS
by Katherine Rundell

Text copyright © Katherine Rundell, 2013
Translation copyright © 2018 за српско издање
Вулкан издаваштво

ISBN 978-86-10-02264-3

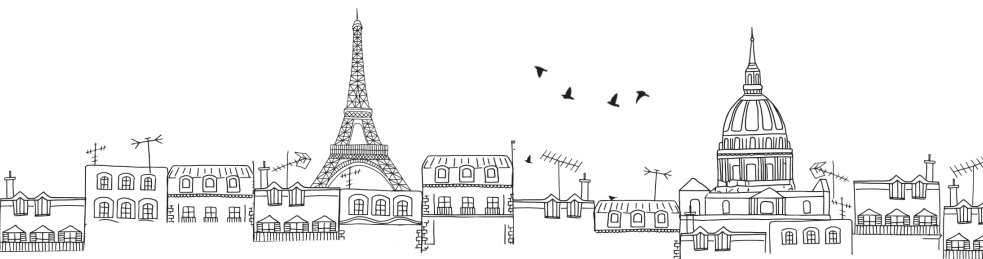

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

На крововима ПАРИЗА

КЕТРИН РАНДЕЛ

Превела Звездана Шелмић

 Вулканчић

Београд, 2018.

Мом драйїу, с љубављу

1.

На дан свог првог рођендана, беба је нађена како плови у кутији од виолончела, наспред канала Ламанш.

Она је била једино живо биће у кругу од неколико километара. Беба, неколико трпезаријских столица и врх брода који је управо нестајао у океану. У трпезарији је свирала музика, толико гласна и толико добра да нико није приметио воду која је продирала преко тепиха. Виолине су наставиле да свирају још неко време после почетка вриске. Повремено би се врисак неког путника поклопио у дуету са високим Це.

Беба која је нађена била је умотана у партитуру Бетовенове симфоније ради топлоте. Плутала је на више од километра од брода, а спасена је последња. Човек који ју је подигао у чамац за спасавање био је такође путник са брода, а притом и научник. Посао научника је да примећује ствари. Он је приметио да је у питању девојчица, са косом боје муње и стидљивим осмехом.

Помислите на ноћ која има дар говора. Или на месечину која уме да прича, или на мастило, кад би мастило имало гласне жице. Дајте тим стварима узано, аристократско лице са извијеним обрвама, дугим рукама и ногама – то је беба угледала кад је извађена из кутије за

виолончело и смештена на сигурно. Његово име је било Чарлс Максим, и он је одлучио, док ју је држао крупним шакама – испружених руку, као да је у питању саксија из које капље вода – да ће је задржати.

Беба је готово сигурно имала годину дана. Знали су то по црвеној розети коју је носила, а на којој се налазио број 1.

„Или је дете старо годину дана“, рекао је Чарлс Максим, „или је победила на неком такмичењу. Мислим да бебе нерадо учествују у такмичарским спортовима. „Да ли ћемо онда претпоставити да је прво објашњење тачно?“ Девојчица га је ухватила за уво мусавим прстићима. „Срећан рођендан, дете моје!“, казао је.

Чарлс није одредио само дететов рођендан. Одредио је и име. Рекао је да ће се звати Софи, тог првог дана, просто зато што нико није могао да му се успротиви. „Твој дан је био довољно драматичан и необичан, дете“, рекао је. „Најбоље би било да ти изаберемо неко сасвим обично име. Могла би да будеш Мери, или Бети, или Софи. Или, рецимо, Милдред. Изабери сама.“ Девојчица се насмешила кад је рекао „Софи“, и тако је постала Софи. Онда је узео свој капут, умотао девојчицу у њега, и одвезао кочијама својој кући. Падала је кишица, али то их није бринуло. Чарлс најчешће није ни примећивао какво је време, а Софи се тог дана већ изборила са јако много воде.

Чарлс пре тога заправо није познавао ниједно дете. То је поделио са Софи на путу до куће: „Бојим се да књиге више разумем него људе. Са књигама се много боље слажем.“ Вожња кочијом је трајала четири сата. Чарлс је држао Софи на самој ивици колена и причао јој о себи, као да су се упознали на чајанци. Имао је тридесет шест

година, био је висок метар и деведесет. Говорио је енглески са људима, француски са мачкама и латински са птицама. Једном је готово погинуо кад је покушао да истовремено чита и јаше коња. „Бићу пажљивији“, додао је, „сад кад си ти ту, мала виолончело-девојчице.“

Чарлсова кућа је била веома лепа, али не и безбедна: сва је била у степеништима и клизавим подовима и оштрим ћошковима. „Купићу неке мање столице“, рекао је. „И имаћемо дебеле црвене тепихе! Мада – како се уопште набављају теписи? Ни ти вероватно то не знаш, Софи?“

Софи му није одговорила, што није било никакво чудо. Била је сувише мала да би умела да прича, а осим тога, заспала је.

Пробудила се када су скренули у улицу која је мирисала на дрвеће и коњску балегу. Кућа јој се допала већ на први поглед. Цигле су биле офарбане најблиставијом белом бојом у читавом Лондону, па су сијале чак и у мраку. Подрум је био пун књига и слика и неколико врста паукова, а кров је припадао птицама. Чарлс је живео у простору између.

Код куће, после купања у топлој води поред шпорета, Софи је изгледала веома бледо и крхко. Чарлс није знао да су бебе тако застрашујуће сићушни створови. Деловала му је сувише мала у рукама. Готово му је лакнуло кад се на вратима зачуло куцање. Пажљиво је положио Софи на столицу, поставио Шекспирову драму да је придржава, и похитао уз степенице прескачући две по две.

Када се вратио, за њим је ишла крупна, седокоса жена, *Хамлеј* је био помало влажан, а Софи као да је било непријатно. Чарлс ју је зграбио па спустио – пошто

је прво мало оклевао над држачем за кишобране у углу, а потом над плочом шпорета – у судоперу. Чарлсово цело лице се смешило, од усана до обрва. „Дозволите да вас упознам. Софи, ово је госпођица Елиот из Центра за децу без родитељског старања. Госпођице Елиот, ово је Софи из океана.“

Жена је уздахнула – некако службеним уздахом, како се чинило Софи смештеној у судопери – намрштила се, па је извадила чисту одећу из пакета који је носила. „Дајте ми је.“

Чарлс је узео одећу од ње. „Ја сам извадио ово дете из мора, мадам.“ Софи је гледала крупним очима. „Она нема никога ко ће пазити на њу. Свиђало се то мени или не, она је моја одговорност.“

„Не заувек.“

„Како, молим?“

„То дете је ваша штићеница. Није вам ћерка.“ Ова жена је волела да истакне очигледно. Говорила је таквим тоном да сте се могли кладити да јој је хоби да организује људе. „Ово је привремени аранжман.“

„Извините што се не слажем“, одвратио је Чарлс. „Али око тога се можемо расправљати касније. Детету је хладно.“ Пружио је џемперих Софи, која је почела да га грицка. Онда га је повукао назад и обукао је. Затим ју је узео у руке и одмерио, као да покушава да одреди тежину прасета на вашару, па ју је пажљиво погледао. „Видите? Изгледа ми као веома интелигентна беба.“ Приметио је да су Софини прсти дугачки, танки и спретни. „И има косу боје муње. Ко би јој могао одолети?“

„Мораћу да је обилазим да видим како је, а ја стварно немам времена за бацање. Мушкарац не може то да ради сам.“

„Свакако, слободно свратите“, рекао је Чарлс – а онда је додао, као да није успео да се савлада, „ако сматрате да апсолутно морате. Потрудићу се да будем захвалан. Али ово дете је моја одговорност. Да ли ме разумете?“

„Али то је дете! А ви сте мушкарац!“

„Ваша моћ опажања је запањујућа“, рекао је Чарлс. „Ви мора да сте понос и дика свог оптичара.“

„Али шта ћете радити са њом?“

Чарлс као да се изненадио. „Волећу је. То би требало да буде довољно, ако је сва она поезија коју сам читао имало у праву.“ Чарлс је пружио Софи црвену јабуку, онда ју је журно повукао и трљао о рукав све док није могао да види своје лице у њој. „Сигуран сам да тајне неге деце, ма колико мрачне и тајанствене биле, нису несавладиве.“

Посадио је бебу у крило, дао јој јабуку и почео наглас да јој чита одломак из *Сна лећње ноћи*.

То можда није био најбољи начин да се започне нови живот, али свакако је имао потенцијала.

2.

У канцеларијама Центра за децу без родитељског старања постоји један ормар за списе. У том ормару је црвена фасцикла на којој пише: „Старатељи: процена личности“. У тој црвеној фасцикли стоји мања плава фасцикла са ознаком „Максим, Чарлс“. У њој пише: „Ч. П. Максим је књишки мољац, као што би се и очекивало од научника; такође је и великодушан, неспретан и предузимљив. Необично је висок, а извештај од лекара потврђује да је потпуно здрав. Тврдоглаво је убеђен у своју способност да се стара о штићеници“.

Можда се такве ствари преносе попут вируса, јер је и Софи постала висока и великодушна, неспретна и књишки мољац. Кад је напунила седам година, ноге су јој биле дугачке и танке као штапови за голф и стекла је гомилу тврдоглавих убеђења.

Чарлс јој је за седми рођендан спремио чоколадну тарту. Није испала баш сасвим добро, јер је у средини некако улегла. Ипак, Софи је сместа изјавила да баш такву тарту највише воли. „Зато што у удубљење стане више фила“, објаснила је. „Волим да буде пуно фила у торти. Тако торта постаје екстрагавантна.“

„Драго ми је што то чујем“, изјавио је Чарлс. „Мада се правилно каже екстравагантна. Срећан ти вероватно седми рођендан, душо. Шта кажеш на мало рођенданског Шекспира?“

Софи је имала обичај да разбија тањире, па су јели тарту са предње корице *Сна летиње ноћи*. Сад је Чарлс обрисао књигу о рукав и отворио је око средине. „Хоћеш ли да ми читаш делове које говори Титанија?“

Софи је направила гримасу. „Радије бих била Пак.“ Покушала је да прочита неколико редова, али споро је напредовала. Сачекала је да Чарлс на тренутак скрене поглед, а онда је испустила књигу на под и направила на њој стој на рукама.

Чарлс се насмејао. „Браво!“ Чак је и аплаудирао. „Па ти и вилењаци направљени сте од истог материјала.“

Софи је изгубила равнотежу, пала испод кухињског стола, па је устала и покушала поново уз врата.

„Сјајно! Све си боља! Скоро савршена.“

„Само скоро савршена?“ Софи се затетурала и зачкиљила у њега онако наглавачке. Очи су почињале да је пеку, али остала је у истом положају. „Зар ми ноге нису исправљене?“

„Скоро да јесу. Колена су малчице повијена. Уосталом, ниједно људско биће није савршено. Нико осим Шекспира.“

Софи је размишљала о томе касније, у кревету. „Ниједно људско биће није савршено“, рекао је Чарлс, али није имао право. Он је био савршен. Чарлс је имао косу боје рукохвата степеништа и очи пуне магије. Наследио је ову кућу и сву одећу од оца. То су некада биле пре-красне, блиставе кошуље од стопостотне свиле, а сада

су искрзане, офуцане кошуље од педесет посто свиле и педесет посто рупа. Чарлс није имао музичке инструменте, али јој је зато певао. Кад је Софи била негде другде, он је певао птицама, и мравима који су повремено нападали кухињу. Глас му је био савршен. Кад га слушаш, имаш утисак као да летиш.

Понекад, ноћу, Софи би се вратило осећање да је у броду који тоне, а тада ју је спопадала очајничка потреба да се на нешто попне. Пењање јој је уливало осећај сигурности. Чарлс јој је дозволио да спава на орману. Он је спавао на поду испод ње, за сваки случај.

Софи га није сасвим разумела. Чарлс је мало јео, ретко је спавао и није се смешио често као други људи. Љубазност је код њега долазила природно, као другим људима дисање, а учтивост је чувао на врховима прстију. Ако би, док чита и шета у исто време, налетео на бандеру, извинио би се и проверио да ли је бандера остала неповређена.

Једном недељно у кућу је долазила госпођица Елиот „да разреши проблеме“. Софи је некада редовно питала: „Какве проблеме?“, али је касније научила да треба да ћути. Госпођица Елиот би погледала по кући, приметила места на којима се фарба љуштила по ћошковима, паучину у празној остави, а онда би завртела главом.

„Па шта ви једете?“

Чињеница је да је храна у њиховој кући била занимљивија него у кућама Софиних другарица. Понекад би Чарлс месецима заборављао на месо. Чисти тањири су се некако сами од себе ломили кад год би им се Софи приближила, па је зато износио печени кромпир на атласима света, отворене баш на мапи Мађарске. Заправо, он је био задовољан ако би појео покоји бисквит уз чај,

и попио мало вискија пред спавање. Када је Софи научила да чита, Чарлс је виски држао у флаши с натписом „мачја мокраћа“, како је Софи не би дирала, али је она ипак отворила боцу, лизнула мало, а онда оњушила задњу страну комшијске мачке. Мириси нису ни најмање личили, али су оба била веома непријатна.

„Имамо хлеб“, рекла је Софи. „И рибље конзерве.“

„Шта имате?“, упитала је госпођица Елиот.

„Ја волим рибу из конзерве“, наставила је Софи. „Имамо и шунку.“

„Заиста? Никад нисам видела ни парченце шунке у овој кући.“

„Сваког дана! То јест“, похитала је Софи да се исправи, јер је била поштенија него што је волела да призна, „свакако понекад. И сир. И јабуке. И пијем пуну шољу млека за доручак.“

„Али како Чарлс допушта да тако живите? Стварно мислим да то није добро за дете. То није исправно.“

Заправо су се одлично сналазили, али госпођица Елиот није успевала да их сасвим разуме. Када каже „исправно“, закључила је Софи, она заправо мисли „уредно“. Софи и Чарлс нису уредно живели, али уредност, по Софином мишљењу, није неопходна за срећу.

„Знате, госпођице Елиот“, рекла је Софи, „ствар је у томе што ја просто немам тип лица које изгледа уредно. Чарлс каже да имам неуредне очи. Због пегица, разумете.“ Софина кожа је била сувише бледа, и на хладноћи је добијала осип, и коса јој је, откако памти, увек била умршена. Њој то није сметало, јер је у бледим сећањима на мајку видела исту такву кожу и косу, а њена мајка је, сасвим сигурно, била прекрасна. Њена

мајка је засигурно мирисала на свеж ваздух и гар, и носила је изношене панталоне са закрпом на доњој ивици.

Панталоне су, можда, биле и зачетак свих невоља. Када се приближио Софин осми рођендан, затражила је од Чарлса панталоне.

„Панталоне? Зар то није мало необична одећа за жене?“

„Није“, рекла је Софи. „Мислим да није. Моја мама их носи.“

„Носила их је, Софи, дете моје.“

„Носи их. Црне. Волела бих да моје буду црвене.“

„Ух. Зар не би више волела сукњу?“ Изгледао је забринут.

Софи је направила гримасу. „Не. Заиста желим панталоне. Молим те.“

У продавницама није било панталона које би јој одговарале, било је само кратких сивих какве носе дечаци. „Благи боже!“, ускликнуо је Чарлс кад их је пробала. „Изгледаш очајно.“ Онда је Чарлс сам сашио четворе панталоне од јаркоцрвеног памука и предао јој их умотане у новински папир. Једне су имале једну ногавицу дужу од друге. Софи су се страшно допале. Госпођица Елиот је била запрепашћена. „Девојчице не носе панталоне“, рекла је. Али Софи је тврдила да их носе.

„Моја мама је носила панталоне. Знам да јесте. Плесала је у њима док је свирала виолончело.“

„То је немогуће“, успротивила се госпођица Елиот. Увек исто. „Жене не свирају виолончело, Софи. А ти си била сувише мала да би се сећала. Мораш покушати да говориш само истину, Софи.“

„Али то је истина. Панталоне су биле црне, и сивкасте на колену. Носила је и црне ципеле, сећам се.“

„Измишљаш ствари, драга моја.“ Глас госпођице Елиот је подсећао на затварање прозора.

„Али стварно не измишљам.“

„Софи...“

„Стварно!“ Софи се уздржала да не каже: „Ти матора вештице са лицем налик на кромпир“, мада је страшно желела. Ствар је у томе што не можеш одрасти уз Чарлса а да не постанеш учтива до сржи. Софи се чинило да је неучтивост као кад носиш прљав доњи веш, али било је тешко остати учтив када људи говоре о њеној мајци. Сви су били уверени да измишља, а она је била убеђена да сви греше.

„Намћор“, шапнула је Софи. „Наџак-баба! Ја се сећам. Сећам се.“ Тако јој је било мало лакше.

Софи се, заправо, врло јасно сећала мајке. Није памтила оца, али се сећала увојака косе и две мршаве ноге како сегибају у такту прекрасне музике, и знала је да то не би било могуће да је те ноге обавијала сукња.

Софи је такође била сигурна да се сећа, веома јасно, слике своје мајке како се држи за некаква врата док плутају насред мора.

Сви су говорили: „Била си сувише мала да би запамтила.“ Говорили су: „Сећаш се оног што би волела да је истина.“ Смучило јој се да стално то слуша. Софи се јасно сећала како је видела да њена мајка маше дозивајући помоћ. Сећала се да је звиждала. Звиждуци су били веома необични. Ма шта полицајци рекли, она је знала да њена мама није потонула са бродом. Софи је била тврдоглаво убеђена у то.

Софи је шапутала у тами, сваке ноћи: „Моја мама је жива, и једног дана ће доћи по мене.“

„Доћи ће по мене“, говорила је Чарлсу.

Чарлс је вртео главом. „То је готово немогуће, срце моје.“

„Готово немогуће значи да је ипак могуће.“ Софи се трудила да стоји усправно и да звучи као одрасла – људи ти више верују ако си виша. „Ти увек кажеш да не треба одбацити оно што је могуће.“

„Али, дете моје, то је толико мало вероватно и не вреди да свој живот градиш на тој могућности. Као кад би покушавала да сазидаш кућу на леђима вилиног коњица.“

„Доћи ће по мене“, говорила је Софи госпођици Елиот.

Госпођица Елиот је била много конкретнија. „Твоја мајка је мртва. Ниједна жена није преживела“, рекла је. „Не смеш дозволити себи да се губиш у маштаријама.“

Одрасли људи са којима је Софи најчешће разговарала изгледа нису успевали да направе разлику између „губљења у маштаријама“ и „потпуно је тачно, али нико ти не верује“. Софи је осетила да је поцрвенела. „Доћи ће“, рекла је. „Или ћу ја отићи по њу.“

„Не, Софи. То не иде тако.“ Госпођица Елиот је била сигурна да Софи греша, али та иста госпођица Елиот је била сигурна да је вештина везења неопходна, и да је Чарлс немогућ, што је само доказивало да одрасли нису увек у праву.

Једног дана, Софи је нашла неку црвену боју па је написала име брода *Краљица Мери* и датум олује на белом зиду куће, за случај да њена мама прође туда.

Чарлсово лице, када ју је затекао у том послу, добило је неки чудан израз који није могла да разуме. Ипак,

помогао јој је да дохвати највише делове и да после опере четке.

„То вам је случај“, рекао је госпођици Елиот, „предузимања за сваки случај.“

„Али она је...“

„Она је радила онако како сам јој рекао.“

„Рекли сте јој да оштети вашу сопствену кућу?“

„Не, рекао сам јој да не одбацује оно што је могуће.“

3.

Госпођица Елиот није волела ни Чарлса ни Софи. Није јој се допадала Чарлсова немарност према новцу и његово кашњење на вечеру.

Код Софи није волела њено лице док слуша и гледа. „То није природно код тако мале девојчице!“ Мрзела је њихову навику да пишу једно другом поруке на тапетима у предсобљу.

„То није нормално“, говорила је журно пишући у нотес. „То није здраво!“

„Напротив!“, одговарао је Чарлс. „Што више речи у кући, то боље, госпођице Елиот.“

Госпођици Елиот се нису допадале ни Чарлсове шаке, увек умрљане мастилом, ни његов шешир, који је по ободу постајао лабав. Није јој се допадала ни Софина одећа.

Чарлс није умео да купује. Провео је читав дан стојећи, збуњен, на сред Улице Бонд, а вратио се са пакетом кошуља за дечаке. Госпођица Елиот је побеснела.

„Не можете је пустити да то носи“, рекла је. „Људи ће мислити да је поремећена.“

Софи је погледала саму себе. Опипала је тканину. Њој је изгледала сасвим нормално. Била је помало крута